

Ministerie van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Utrecht, 16 augustus 2016
Betreft: Consultatie Herziening Warmtewet
Contactpersoon: Michèlle Prins - m.prins@natuurenmilieu.nl

HAMBURGERSTRAAT 28A
3512 NS UTRECHT
POSTBUS 1578
3500 BN UTRECHT
NEDERLAND
T +31 (0)30 2331328
INFO@NATUURENMILIEU.NL
WWW.NATUURENMILIEU.NL

Geachte heer, mevrouw,

Op 6 juli 2016 heeft de minister van Economische Zaken het wetsvoorstel tot wijziging van de Warmtewet openbaar gemaakt. Graag maakt Natuur & Milieu van de gelegenheid gebruik om haar reactie te geven. Wij zien de Warmtewet als belangrijk middel in de transitie naar duurzame warmte. Deze herziening is dan ook de kans om duurzame warmte structureel te stimuleren. De wijzigingen die in het wetsvoorstel staan zijn naar onze mening nog niet voldoende voor de verdere ontwikkeling van de markt voor duurzame warmte en om de afgesproken doelen in het Energieakkoord te halen. In onze [visie op de toekomstige duurzame energievoorziening](#) speelt warmte een essentiële rol. Het gebruik van aardgas, met name in de gebouwde omgeving, is niet duurzaam en moet in de komende jaren uitgefaseerd worden om aan het klimaatakkoord van Parijs te voldoen. Besparing in de warmtevraag, elektrificering maar ook duurzame warmte in de vorm van warmtepompen, zonneboilers, warmte-koudeopslag en restwarmte uit toekomstbestendige industrie zijn belangrijke oplossingsstrategieën die deze Warmtewet zou moeten stimuleren. Restwarmte van niet-duurzame bronnen zoals kolencentrales dient juist niet gestimuleerd te worden.

Natuur & Milieu pleit voor de volgende wijzigingen en aanvullingen van de Warmtewet:

De hoofdinfrastructuur van alle warmtenetten moet in eigendom en beheer komen bij publieke (zoals netbeheerders) of publiek-private partijen

Het blijkt dat marktwerking alleen onvoldoende is om de benodigde investeringen voor een gezonde warmtemarkt aantrekkelijk te maken. Wanneer (lokale) publieke partijen investeren in de aanleg en beheer van een 'backbone' infrastructuur wordt bestaande infrastructuur en nieuwe vraag en aanbod met elkaar verbonden. Met publiek aandeelhouderschap in de warmte-infrastructuur wordt de openbare nutsfunctie van het net en duurzame, betaalbare, betrouwbare en continue warmtelevering geborgd. Bovendien communiceert deelneming door (lokale) publieke bedrijven aan afnemers en aanbieders van (rest)warmte commitment en investeringszekerheid. Publiek aandeelhouderschap bevordert acceptatie van monopolistische systemen waar afnemers aan gebonden zijn en zorgt ook voor een eerlijker verdeling van de kosten voor afnemers. Door de kosten te socialiseren wordt het aansluitingstarief voor de individuele gebruiker van warmte niet bepaald door

de investeringskosten voor het warmtenet waarop hij toevallig is aangesloten, zoals nu het geval is, maar op basis van gemiddelde kosten - gelijk als bij het aansluittarief voor elektriciteit en gas. Daarnaast dalen de investeringskosten voor een warmteleverancier omdat hij niet in de aanleg van de infrastructuur hoeft te investeren, waarbij zijn risico en zijn daadwerkelijke kosten, die doorberekend worden aan de afnemer, lager worden.

Nieuwe warmteproducenten en -leveranciers moeten altijd toegang krijgen als aan bepaalde voorwaarden en condities is voldaan

Publiek aandeelhouderschap maakt toegang voor nieuwe warmteproducenten en -leveranciers mogelijk. In het wetsvoorstel wordt gekozen voor zogeheten onderhandelde toegang voor warmteproducenten. Dit is een mogelijke belemmering voor met name kleinere partijen die duurzame warmte willen aanbieden. Deze partijen maken in onderhandelingen weinig kans tegen grote restwarmte-aanbieders. Wij pleiten daarom voor echte TPA (gereguleerde toegang) waarbij een producent altijd toegang heeft als aan bepaalde voorwaarden en condities is voldaan. Deze gereguleerde toegang zorgt ervoor dat de afhankelijkheid van een specifieke warmtebron afneemt en marktwerking toeneemt. Daarnaast maakt het mogelijk om de afhankelijkheid van restwarmte uit niet-duurzame bronnen, zoals kolencentrales, op termijn uit te faseren en lock-in van kolencentrales vanwege levering van restwarmte te voorkomen.

Er dienen duurzaamheidseisen aan warmte te worden gesteld

Bij gereguleerde toegang tot het net kan de mate van duurzaamheid een van de voorwaarden zijn voor toegang tot het net. In de wet kan geregeld worden dat duurzame warmte voorrang krijgt boven niet-duurzame warmte. De rapportageverplichting duurzaamheid die nu in het wetsvoorstel is opgenomen is niet voldoende om te komen tot een duurzame warmtevoorziening. Een transparante warmtemarkt vergt onderscheid in bronnen. Certificering van warmte aan duurzaamheidscriteria is noodzakelijk. De overheid dient hiertoe een warmte-etiket te ontwikkelen dat inzicht geeft in de herkomst en duurzaamheid van warmtebronnen en -levering.

Verduurzaming moet aantrekkelijk worden gemaakt

Om de markt voor duurzame warmte te stimuleren en om de transitie naar een duurzame warmtevoorziening te versnellen moet het prijsniveau van warmte beduidend lager liggen dan het gangbare gasalternatief. Op deze manier wordt het voor afnemers aantrekkelijk over te stappen op warmte en neemt het draagvlak toe. Een lagere prijs voor warmte maakt het minder aantrekkelijk voor warmteleveranciers in duurzame warmtenetten te investeren. Echter, wanneer de investeringen in de warmte-infrastructuur gesocialiseerd worden, vervallen de hoge investeringen in het net voor warmte-leveranciers en wordt warmte leveren bij een lagere prijs wel haalbaar. De overheid kan duurzame warmte aantrekkelijk maken door:

- a) de NMDA-systematiek los te laten. Deze is niet toekomstbestendig, onder meer door de beoogde uitfasering van gas in de gebouwde omgeving en de daaraan gerelateerde stijging van de energiebelasting op gas. Dit laatste heeft tot gevolg dat afnemers steeds meer kunnen gaan betalen als aan de huidige NMDA-systematiek wordt vastgehouden.
- b) niet-duurzame warmte extra te belasten. Dit kan door middel van de energiebelasting, maar ook door middel van CO₂-beprijzing.
- c) afnemers de mogelijkheid te bieden om warmte terug te leveren tegen een terugleververgoeding. Momenteel vindt teruglevering van warmte niet plaats, maar dit is in de toekomst wel mogelijk. In de wet dient het recht om terug te leveren tegen een vergoeding geregeld te worden. Dit gaat niet alleen energieverspilling tegen maar zorgt voor draagvlak en stimulans van de lokale warmtemarkt.

- d) lozingen van restwarmte tegen te gaan. Indien een verbod of een vergaande regulering op het lozen van restwarmte naar lucht en water wordt ingevoerd komt deze warmte op grote schaal beschikbaar en wordt marktwerking van duurzame warmte gestimuleerd.
- e) nieuwbouwwijken niet op gas aan te sluiten. Dit biedt kansen voor de levering van duurzame warmte en voorkomt 'stranded assets' wanneer wel nog geïnvesteerd wordt in gasinfrastructuur.
- f) subsidies beschikbaar te stellen die de levering van duurzame warmte stimuleren.

Gemeenten en netbeheerders moeten samen duurzaamheidsdoelen en -strategieën per wijk formuleren en uitvoeren

De transitie naar een duurzame warmtevoorziening is maatwerk en moet per wijk of buurt aangepakt worden. Gemeenten voeren hierbij de regie gebaseerd op een lange termijn duurzaamheidsstrategie waarbij de meest kosteneffectieve en maatschappelijk gewenste inrichting, infrastructuur en lokale invulling van de energietransitie wordt bepaald. De overheid dient randvoorwaarden te scheppen die de transitie naar een duurzame warmtevoorziening versnellen door de aansluitplicht voor gas te schrappen, nieuwbouwwijken niet op gas aan te sluiten, de datum vast te stellen wanneer bestaande wijken van het gas af moeten en de regierol voor gemeenten in de wet te verankeren. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met lokale energiecoöperaties die belangrijk zijn bij het creëren van publiek draagvlak voor de transitie naar een duurzame energievoorziening. Als deze coöperaties gestimuleerd worden om samen lokaal warmte te gaan produceren ontstaat er meer draagvlak en enthousiasme voor duurzame warmte. In de wet dienen gunstige voorwaarden te worden gecreëerd voor coöperatief opgewekte warmte.

Ik hoop dat u bovenstaande punten gaat verwerken in wetgeving. Tot een nadere toelichting ben ik gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

Geertje van Hooijdonk
Hoofd Energie
Natuur & Milieu